

Emotional Intelligence as a Predictor of Academic Achievement: Insights from Rehabilitation Students at Hamadan University

Mahsa Alizadeh¹, Fateme Rostami², Zahra Mortazavi³, Homa Naderifar⁴ ,
Hanieh Jormand⁵ , Saideh Sadat Mortazavi^{6,7*}

1. Student Research Committee, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.
2. Department of Elementary Education, Islamic Azad University, Qom, Iran.
3. Student Research Committee, Department of Speech Therapy, School of Rehabilitation, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
4. Hearing Disorders Research Center, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.
5. Autism Spectrum Disorders Research Center and Clinical Research Development Unit of Shahid Beheshti Hospital, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, IR, Iran.
6. Social Determinants of Health Research Center, Institute of Health Sciences and Technology, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.
7. Student Research Committee, Department of Occupational Therapy, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Article type

Research article

Article history

Received:2025/1/4

Accepted:2025/2/11

Keywords

Academic achievement

Emotional intelligence

Rehabilitation

Student

10.22038/hmed.2025.85176.1470

ABSTRACT

Introduction: Emotional intelligence has an important role in various aspects of people's lives, and the academic achievement index is essential in assessing students' success and evaluating the educational system's performance. This study aims to determine the relationship between emotional intelligence and academic achievement in rehabilitation faculty students.

Materials & Methods: The present study was a cross-sectional study that was conducted using a census method on 180 students of the Faculty of Rehabilitation, Hamadan University of Medical Sciences in the academic year 2024-05. The data were collected using a demographic questionnaire and the Bar-on emotional intelligence questionnaire. The mean score of students was used as an index of academic achievement. Data were analyzed by Pearson's correlation, t-test, and one-way ANOVA using SPSS 22.

Results The mean scores of emotional intelligence and academic achievement among the students were 248.28 ± 17.06 and 16.74 ± 1.37 , respectively. A statistically significant positive correlation was found between emotional intelligence and academic achievement ($r=0.19$, $p=0.01$), indicating that students with higher emotional intelligence tended to have higher academic achievement. In addition, emotional intelligence was significantly higher in female students than in male students (250.69 vs. 244.98 , $p=0.03$), and female students had higher academic achievement than male students (17.13 vs. 16.22 , $p<0.001$). Students residing at home had significantly higher academic achievement than those living in dormitories (17.13 vs. 16.61 , $p=0.03$). No statistically significant associations were found between emotional intelligence or academic achievement and the other demographic variables.

Conclusion: The findings suggest that emotional intelligence should be considered as an important, potentially modifiable component of academic support for rehabilitation students. Accordingly, university policymakers and educational planners could incorporate emotional and social skills training into rehabilitation curricula through structured workshops, life-skills programs, and clinical education. Such interventions may help students better manage academic and social pressures, reduce the risk of academic difficulties, and potentially enhance their future professional performance.

Cite this paper as:

Name of writer. Article title. Horizon of Medical Education Development. 2026;17(3):30-41

* Corresponding author: Saideh Sadat Mortazavi

Address: Hamadan University Of Medical Science

Email: s.mortazavi.ot@gmail.com

هوش هیجانی پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی: بینش دانشجویان توانبخشی دانشگاه همدان

مهسا علیزاده^۱، فاطمه رستمی^۲، زهرا مرتضوی^۳، هما نادری فر^۴، هانیه جورمند^۵، سعیده سادات مرتضوی^۶

۱. مرکز پژوهش دانشجویان، گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.
۲. گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.
۳. مرکز پژوهش دانشجویان، گروه گفتاردرمانی، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
۴. مرکز تحقیقات بیماری‌های مزمن، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.
۵. مرکز تحقیقات اختلالات طیف اتیسم واحد توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.
۶. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، پژوهشکده علوم و فناوری بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.
۷. مرکز پژوهش دانشجویان، گروه کاردرمانی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
نوع مقاله مقاله پژوهشی پیشینه پژوهش تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ کلمات کلیدی هوش هیجانی پیشرفت تحصیلی توانبخشی دانشجو	مقدمه: هوش هیجانی در جنبه‌های مختلف زندگی افراد نقش مهمی ایفا می‌کند، در حالی که پیشرفت تحصیلی یکی از شاخص‌های مهم موفقیت دانشجویان و عملکرد نظام آموزشی محسوب می‌شود. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی انجام شد. روش کار: این مطالعه توصیفی-مقطعی با استفاده از روش سرشماری بر روی ۱۸۰ دانشجوی دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ انجام شد. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی و پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن جمع‌آوری شد. معدل دانشجویان به‌عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی مورد استفاده قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، آزمون تی مستقل و تحلیل واریانس یک‌طرفه (ANOVA) در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل شدند. نتایج: میانگین نمره هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان به‌ترتیب $24.8 \pm 0.6/17$ و 16.74 ± 1.37 بود. بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی، همبستگی مثبت و از نظر آماری معناداری مشاهده شد ($p=0.01$, $r=0.19$)، به‌طوری‌که دانشجویان دارای هوش هیجانی بالاتر، تمایل به پیشرفت تحصیلی بیشتری داشتند. همچنین، میانگین هوش هیجانی در دانشجویان دختر به‌طور معناداری بیشتر از دانشجویان پسر بود ($p=0.03$, 24.49) و دانشجویان دختر پیشرفت تحصیلی بالاتری نسبت به دانشجویان پسر داشتند ($p<0.001$, 16.22) در برابر ($p=0.001$, 16.22). دانشجویانی که در منزل سکونت داشتند نیز پیشرفت تحصیلی بالاتری نسبت به دانشجویان ساکن خوابگاه داشتند ($p=0.03$, 16.61) در برابر ($p=0.03$, 16.61). بین هوش هیجانی یا پیشرفت تحصیلی و سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی، ارتباط آماری معناداری مشاهده نشد. نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان می‌دهد که هوش هیجانی را می‌توان به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم و قابل ارتقای حمایت تحصیلی از دانشجویان توانبخشی در نظر گرفت. بر این اساس، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان آموزشی دانشگاه‌ها می‌توانند آموزش مهارت‌های هیجانی و اجتماعی را از طریق کارگاه‌های ساختاریافته، برنامه‌های مهارت‌های زندگی و آموزش‌های بالینی در برنامه‌های آموزشی رشته‌های توانبخشی بگنجانند. چنین مداخلاتی می‌تواند به دانشجویان در مدیریت بهتر فشارهای تحصیلی و اجتماعی، کاهش خطر مشکلات تحصیلی و در نهایت ارتقای بالقوه عملکرد حرفه‌ای آنان در آینده کمک کند.

نحوه ارجاع به این مقاله

Name of writer. Article title. Horizon of Medical Education Development. 2026;17(3):1-8

ایمیل: s.mortazavi.ot@gmail.com

*نویسنده مسئول: سعیده سادات مرتضوی

ادرس: دانشگاه علوم پزشکی همدان.

➤ پرسشنامه هوش هیجانی بار- آن

ردیف	سؤال	کاملاً موافق	موافق	تأخیری	مخالف	کاملاً مخالف
1.	به نظر من برای غلبه بر مشکلات باید گام به گام پیش رفت.					
2.	لذت بردن از زندگی برایم مشکل است.					
3.	شغلی را ترجیح می‌دهم که حتی الامکان من تصمیم گیرنده باشم.					
4.	می‌توانم بدون تنش زیاد، با مشکلات مقابله کنم.					
5.	می‌توانم برای معنی دادن به زندگی تا حد امکان تلاش کنم.					
6.	نسبت به هیجانانتم آگاهم.					
7.	سعی می‌کنم بدون خیال پردازی، واقعیت امور را در نظر بگیرم.					
8.	به راحتی با دیگران دوست می‌شوم.					
9.	معتقدم توانایی تسلط بر شرایط دشوار را دارم.					
10.	بیشتر مواقع به خودم اطمینان دارم.					
11.	کنترل خشم برایم مشکل است.					
12.	شروع دوباره، برایم سخت است.					
13.	کمک کردن به دیگران را دوست دارم.					
14.	به خوبی می‌توانم احساسات دیگران را درک کنم.					
15.	هنگامی که از دیگران خشمگین می‌شوم، نمی‌توانم با آنها در این مورد صحبت کنم.					
16.	هنگام رویارویی با یک موقعیت دشوار، دوست دارم تا حد ممکن در مورد آن اطلاعات جمع‌آوری کنم.					
17.	خندیدن برایم سخت است.					
18.	هنگام کار کردن با دیگران بیشتر پیرو افکار آنها هستم تا فکر خودم.					
19.	نمی‌توانم به خوبی فشارها را تحمل کنم.					
20.	در چند سال گذشته کمتر کاری را به نتیجه رسانده‌ام.					
21.	به سختی می‌توانم احساسات عمیق را با دیگران در میان بگذارم.					
22.	دیگران نمی‌فهمند که من چه فکری دارم.					
23.	به خوبی با دیگران همراهی می‌کنم.					
24.	به اغلب کارهایی که می‌کنم خوش بین هستم.					
25.	برای خودم احترام قائل هستم.					
26.	عصبی بودنم مشکل ایجاد می‌کند.					
27.	به سختی می‌توانم فکرم را در مورد مسائل تغییر دهم.					
28.	کمک به دیگران، مرا کسل نمی‌کند، به خصوص اگر شایستگی آن را داشته باشند.					
29.	دوستانم می‌توانند مسائل خصوصی خودشان را با من در میان بگذارند.					
30.	می‌توانم مخالفت را با دیگران ابراز نمایم.					
31.	هنگام مواجهه با یک مشکل، اولین کاری که انجام می‌دهم دست نگه داشتن و فکر کردن است.					
32.	فرد با نشاطی هستم.					
33.	ترجیح می‌دهم دیگران برایم تصمیم بگیرند.					
34.	احساس می‌کنم کنترل اضطراب برایم مشکل است.					
35.	از کارهایی که انجام می‌دهم راضی نیستم.					
۳۶.	به سختی می‌فهمم چه احساسی دارم.					

37.	تمایل دارم با آنچه در اطرافم می‌گذرد روبرو نشوم و از برخورد با آنها طفره می‌روم.				
38.	روابط صمیمی با دوستانم برای هر دو طرف مان اهمیت دارد.				
39.	حتی در موقعیت‌های دشوار، معمولاً برای ادامه کار انگیزه دارم.				
40.	نمی‌توانم خودم را این‌طور که هستم بپذیرم.				
41.	دیگران به من می‌گویند هنگام بحث آرام تر صحبت کنم.				
42.	به آسانی با شرایط جدید سازگار می‌شوم.				
43.	به کودک گمشده فکر می‌کنم، حتی اگر همان موقع جای دیگری کار داشته باشم.				
44.	به اتفاقی که برای دیگران می‌افتد توجه دارم.				
45.	نه گفتن برایم مشکل است.				
46.	هنگام تلاش برای حل یک مشکل، راه حل‌های ممکن را در نظر می‌آورم، سپس بهترین را انتخاب می‌کنم.				
47.	از زندگی ام راضی‌ام.				
48.	تصمیم‌گیری برایم مشکل است.				
49.	می‌دانم در شرایط دشوار، چگونه آرامشم را حفظ کنم.				
50.	هیچ چیز در من علاقه ایجاد نمی‌کند.				
51.	از احساسی که دارم آگاهم.				
52.	در تصورات و خیال‌پردازی‌هایم غرق می‌شوم.				
53.	با دیگران رابطه خوبی دارم.				
54.	معمولاً انتظار دارم، مشکلات به خوبی ختم شوند، هر چند گاهی این‌طور نمی‌شود.				
55.	از اندام و ظاهر خود راضی هستم.				
56.	کم صبر هستم.				
57.	می‌توانم عادات قبلی‌ام را تغییر دهم.				
58.	اگر لازم باشد با زیر پا گذاشتن قانون از موقعیتی فرار کنم، این کار را انجام می‌دهم.				
59.	نسبت به احساسات دیگران حساس هستم.				
60.	می‌توانم به راحتی افکارم را با دیگران بگویم.				
61.	هنگام حل کردن، به سختی می‌توانم در مورد انتخاب بهترین راه حل تصمیم‌گیری کنم.				
62.	اهل شوخی هستم.				
63.	در انجام کارها و امور مختلف به دیگران وابسته‌ام.				
64.	رویارویی با مسائل ناخوشایند برایم مشکل است.				
65.	حتی الامکان کارهایی را به عهده می‌گیرم که برایم لذت بخش است.				
66.	حتی هنگام آشفتگی، از آنچه در من اتفاق می‌افتد آگاهم.				
67.	تمایل به مبالغه‌گویی دارم.				
68.	به نظر دیگران من فردی اجتماعی هستم.				